

Війна ще триває

Фото Анни Котової



■ Львів, Київ, Боярка, Вінниця, Одеса, тепер-от Полтава... 25 квітня в нашому місті відкрили виставку *The War Is Not Over Yet* («Війна ще не закінчилася»), присвячену працівникам медіа, які загинули під час повномасштабної війни росії проти України.

За 14 місяців, що минули від 24 лютого 2022 року, наша країна та світ втратили щонайменше 53 працівників медіа (журналістів, операторів, редакторів та ін.). Про загибель двох останніх організаторам виставки, а це Український ПЕН, Інститут масової інформації, Центр прав людини ZMINA, Національний музей Революції гідності, Премія імені Георгія Гонгадзе, стало відомо якраз напередодні відкриття експозиції в Полтаві. Так, слухачі філії «Суспільне. Донбас» уже ніколи не почують в ефірі улюбленого радіоведучого, діджея Дмитра Сірика, більше відомого як Іван Лопата. Йому було 36 років. 15 із них чоловік присвятив радію. Із приходом ворога на нашу землю він узяв до рук зброю та пішов боронити свій народ. Віддав життя за Україну й 46-річний системний адміністратор «Детектор медіа», на фронті – старший кулеметник Владислав Дзіковський, розповіла теле- та радіоведуча, уродженка Горішніх Плавнів Ілона Довгань.

Загалом із повномасштабним вторгненням росії дати збройну відсіч ворогу вирі-

шило багато українських медійників. Хтось вступив до Збройних сил, хтось записався до територіальної оборони, хтось пішов у добровольчі формування. Полеглих серед них, на жаль, також немало. Під час бойових дій чи внаслідок обстрілів, катуваль загинуло 45 осіб. Найстаршому, члену Національної спілки журналістів, якого замучили в Маріуполі окупанти, було 78 років, розповіла голова Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення, уродженка Пирятини Ольга Герасим'юк.

Слово має значення

Хоча відсіч ворогові на війні, тим паче такій гібридній, яку розв'язав проти України північний сусід, можна давати не тільки кулеметною чи автоматною чергами, пострілами з артилерійських установок, систем залпового вогню тощо. Слово на війні – теж зброя. І цю зброю теж тримають журналісти. Завдяки цим людям ми знаємо, що відбувається на фронті, деокупованих і ще поки що окупованих територіях. Завдяки їм маємо змогу вчасно реагувати на важливі події, допомагати тим, хто цього потребує, доносити світові правду про війну. Завдяки цим людям ми вже тривалий час протистоїмо, даємо гідну відсіч загарбникам, а ще збираємо матеріали, які дозволять у майбутньому притягти до відпо-

відальності всіх винних у військових злочинах, які вони чинили в Україні.

– При цьому ніхто з молодих журналістів, ідучи в професію, напевно, не думав, що йому/їй доведеться стати саме військовим/вою журналістом/кою. Хоча такими на сьогодні фактично є всі. Навіть якщо працюють не в регіонах, де тривають активні бойові дії. Війна нині скрізь, – зазначила Ольга Герасим'юк.

На жаль, виконуючи свої професійні обов'язки в зоні бойових дій, представники засобів масової інформації теж гинуть. Більше того, вороги можуть спеціально полювати на них, ігноруючи позначення «Преса». Так, за час повномасштабного вторгнення росії, виконуючи редакційні завдання, в Україні загинуло вже вісім журналістів. Троє з них представляли українські медіа, п'ятеро – іноземні, зазначила регіональна представниця Інституту масової інформації Надія Кучер. Окрім того, 17 журналістів було поранено, 21-го викрали/ув'язнили. Загалом за останні 14 місяців росія скоїла 509 злочинів проти медіа та їхніх працівників в Україні. Ці дані зафіксували в Інституті масової інформації. Зібрані ним відомості лягли в основу нинішньої виставки *The War Is Not Over Yet* («Війна ще не закінчилася»).

Продовження читайте на 4-й стор. ►

Війна ще триває

**Закінчення.
Початок на 1 стор.**

Хроніка, вшанування пам'яті та прояв вдячності

Ініціатором створення виставки став Український ПЕН (культурна й правозахисна громадська організація, що об'єднує журналістів, письменників, науковців, видавців, перекладачів, правозахисників – прим. авт.), який від перших днів повномасштабного вторгнення почав збирати відомості про культурні та ме-

дійні втрати України. Тоді у Львові було зареєстровано понад 500 ЗМІ зі всього світу, що висвітлювали події в нашій державі. У своїх матеріалах журналісти часто уникали слова «війна», замінюючи його на «криза», «конфлікт», «агресія». Тож ця експозиція стала найперше закликом до іноземних медіа: «Називайте війну війною». І назву отримала таку саму.

– Коли ми вирішили зробити наступну редакцію цієї виставки, обрали важливу цитату зі статті «Європейської правди». Наші колеги зверталися до американських журналістів, які закликали Україну до капітуляції, говорили, що ця війна забирає забагато життів, що українцям потрібно поступитися. У статті зазначалося, що війна ще не закінчилася, і в журналістів немає права забувати про це в той час, коли через неї гинуть їхні колеги, – поділилася ви-

конавча директорка Українського ПЕН Тетяна Терен.

Історії про загиблих медійників розмістили на вуличних стендах, яким не страшна негода. Спочатку цих розповідей було вісім, тепер же – понад пів сотні. У багатьох – знайомі широкому загалу імена: тележурналіст Олександр Махов, фотограф-документаліст Макс Левін та ін. Серед цих історій немає тієї, де йдеться про відеооператора й оператора монтажу з Полтави Євгена Перепелицю (він загинув під час ракетного обстрілу навчального центру ЗСУ). Але тільки тому, що перед тим чоловік змінив роботу.

На жаль, цю добірку не можна назвати вичерпаною. Перед приїздом до Полтави виставку доповнили новими даними. Та війна ще не закінчилася, і працівники медіа продовжують гинути на ній.

– Ця виставка – це хроніка, вшанування пам'яті тих, хто загинув, і прояв нашої вдячності, – зауважила Ілона Довгань. – Вона розповідає про журналістів, але водночас стає нагадуванням про тисячі українців, чиї життя забрала жорстока війна.

Це нагадування для закордонної спільноти: журналістів, громадськості, політиків, які навчилися нарешті називати війну війною, але в останні місяці частіше почали говорити, що увага до України згасає, що від неї втомилися. Це нагадування й для самих українців, нагадування, що кожен із нас має щось робити, аби підтримувати армію, наближати нашу перемогу.

У Полтаві виставка діятиме до 28 квітня, а потім поїде в Харків.

Віолета СКРИПНІКОВА